

 ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	İÇ YÖNERGELER	Doküman No:	ÜY-YÖ-0094
		Yayın Tarihi:	08.08.2019
		Değişiklik No:	0
		Değişiklik Tarihi:	-

ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ AÇIK ERİŞİM SİSTEMİ YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- Bu Yönergede, Antalya Bilim Üniversitesi mensupları tarafından yürütülen veya desteklenen çalışmalardan üretilen yayınlar ile araştırma verilerinin yönetimi, saklanması, arşivlenmesi, derlenmesi ve dijital korunması için kurulan Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nin işleyişine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Yönerge, Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nin işleyişine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- Bu Yönerge, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 4/c, 12/c ve 42/d maddelerine dayanarak oluşturulmuştur.

Giriş

Antalya Bilim Üniversitesi, bilimin ve teknolojinin ilerlemesine katkı sağlamayı, açık, tekrarlanabilir ve güvenilir araştırma çıktıları ile uygulamaları benimseyerek; toplum ve dış paydaşları yararına bilginin geniş yayılımını taahhüt eder.

Antalya Bilim Üniversitesi "açıklık"ı yol gösterici ilkelerinden biri olarak kabul eder ve bu ilkenin yanı sıra yeni çalışma modellerini ve yeni sosyal ilişkileri mümkün kılan, işbirliğini, bilginin yayılmasını, araştırma çıktılarının erişilebilirliğini, yeniden kullanılabilirliğini etkin kılmak adına, yayınlara ve verilere açık erişimi teşvik eden, açık bilimi desteklemek için gerekli altyapıyı inşa eden araçlar ve araştırma süreçlerini özendirerek ve destekleyerek geliştirmeyi taahhüt eder.

Açık bilim, araştırmayı daha şeffaf, titiz ve verimli kılar; yenilikçiliği ve halkın katılımını teşvik eder. Antalya Bilim Üniversitesi kamu tarafından finanse edilen tüm araştırma ve araştırma

verilerinin halka ve dünyadaki tüm araştırmacılara ücretsiz olarak sunulması gerektiğine inanmaktadır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4- Bu Yönergede adı geçen;

- a) **YÖK:** Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı,
- b) **Üniversite:** Antalya Bilim Üniversitesi,
- c) **TÜBİTAK:** Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu,
- d) **Danışma Kurulu:** Üniversite'nin arşivinden sorumlu Danışma Kurulu,
- e) **Kütüphane:** Antalya Bilim Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü,
- f) **Açık Erişim:** Bilimsel içerikte araştırmalara internet ortamında serbest erişimin sağlanmasıdır.
- g) **Kurumsal Arşiv:** Antalya Bilim Üniversitesi'nin ürettiği bilimsel çıktıların; dijital ortamda toplandığı, saklandığı, indekslendiği, uzun dönem korunduğu ve dağıtımının sağlandığı hizmetler bütününe içeren Açık Erişim Sistemidir.
- h) **Antalya Bilim Üniversitesi Mensubu:** Antalya Bilim Üniversitesi'nin akademik ve idari personeli ile yüksek lisans ve doktora öğrencilerini ifade eder.
- i) **Kurumsal Arşiv Bilgi Formu:** YÖK Bilgi Sistemi üzerinden erişime açılan ve YÖK'ün her akademik yılın belirli bölümlerinde üniversitelerce doldurulmasını gerekli gördüğü formdur.
- j) **ORC-ID:** Araştırmacıları çeşitli araştırma platformlarıyla buluşturan uluslararası araştırmacı sistemi ve kimliğidir.
- k) **OAI-PMH:** Açık Arşiv Girişimi Organizasyonu bünyesinde gerçekleştirilen uluslararası protokoldür.
- l) **Avrupa Açık Bilim Bulutu (European Open Science Cloud - EOSC):** Avrupa Komisyonu'nun Nisan 2018'de ayrıntılarını açıkladığı, Avrupa Birliği'ndeki 1,7 milyon araştırmacı ve 70 milyon bilim ve teknoloji uzmanının akademik dergi ve kitaplarda "gömülü" verisinin toplanmasını ve bu verilerin herkesin kullanımına açılmasını hedefleyen bir projedir.
- m) **DOI (Digital Object Identifier - Sayısal Nesne Tanımlayıcı):** Online ortamda bulunan bir fikri mülkiyeti ya da bu fikri mülkiyetin bir parçasını tanılayan tanımlayıcılardır.
- n) **OpenAIRE:** Avrupa Komisyonu'nun açık bilim hedefleri doğrultusunda bilimsel yayın çıktılarına, açık araştırma verilerine ve araştırma bilgisine erişime, verileri analiz etmeye olanak sağlayan ve içerik sağlayıcılara çeşitli servisler sunan teknik açık erişim altyapı projesidir.
- o) **FAIR Prensipleri:** Araştırma verisi yönetiminde veya Avrupa Açık Bilim Bulutu ile ilgili girişimlerden herhangi birinde yer alan bir kısaltmadır. Verinin Findable (Bulunabilir), Accessible (Erişilebilir), Interoperable (Birlikte Çalışabilir), Reusable (Yeniden Kullanılabilir) olması prensiplerine dayanmaktadır.

Yetki ve Sorumluluklar

MADDE 5- (1) Açık Erişim Sistemi'ni Açık Erişim Danışma Kurulu yönetir. Danışma Kurulu üyeleri; Rektör Yardımcısı, Fakülte Temsilcileri, Enstitü Müdürlük Temsilcileri, Yüksekokul Müdürlük Temsilcileri ve Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürüdür. Danışma Kuruluna görevli Rektör Yardımcısı başkanlık eder.

Danışma Kurulu;

- a) Uluslararası standartlarda Açık Erişim Sistemi'nin kurulmasından,
- b) Kurumsal Arşiv sorumlusu bir kütüphaneci belirlenmesinden,
- c) Arşivlerin Uluslararası Harmanlama ve Listeleme Sistemlerine (OAI, BASE, OpenDOAR, ROAR, Open AIRE, ROARMAP, DSpace, EOSC, DOI) kaydedilmesinden,
- d) Kurumun akademik arşiv ve diğer araştırma altyapılarının FAIR veri ilkeleri (Findable=Bulunabilir, Accessible=Erişilebilir, Interoperable=Birlikte Çalışabilir, Reusable=Yeniden Kullanılabilir) ve Avrupa Açık Bilim Bulutu teknik özellikleriyle ilgili sertifika gerekliliklerine uygunluğunu sağlamak,
- e) Arşive kaydı yapılan yazarların ORCID-ID'lerinin kayıtlara eklenmesinden, ORCID-ID'si olmayan yazarlara ORCID-ID alınmak suretiyle kayıtlara eklenmesinden,
- f) Arşivlerin, TÜBİTAK Türkiye Akademik Arşivi ve Uluslararası Harmanlama Sistemlerine uluslararası standartlarda veri sağlaması için OAI-PMH standartlarına göre veri üretilmesinden,
- g) Akademik yükseltmede değerlendirilen yayınların Kurumsal Arşivde bulunmasının teşvik edilmesinden,
- h) Üretilen akademik içeriğin uluslararası standartlarda işlenmesi için ilgili teknik sorumluların belirlenmesinden,
- i) YÖK tarafından düzenlenecek toplantılara ilgili personelin katılımının sağlanmasından,
- j) Kurumsal Arşiv Bilgi Formu'nun YÖK'ün belirlediği süreler içerisinde doldurulmasından sorumludur.

(2) Antalya Bilim Üniversitesi mensuplarının sorumlulukları aşağıda sayıldığı gibidir:

- a) Antalya Bilim Üniversitesi mensupları buldukları yıl içerisinde gerçekleştirdikleri bilimsel çalışmalarını ve yönerge yürürlüğe girdiği tarihten önce yazdıkları yayınları en geç o öğretim yılı sonuna kadar Kurumsal Arşivde depolamaktan sorumludur. Ancak patent başvurusu yapılması düşünülen çalışmalar başvuru gerçekleşikten sonra, patent yayını ile aynı tarihte depolanır.
- b) Antalya Bilim Üniversitesi yüksek lisans ve doktora öğrencileri tezlerini bitirdikleri tarihten sonra, en geç bir ay içerisinde bu tezleri Kurumsal Arşivde depolamak zorundadır.
- c) Antalya Bilim Üniversitesi mensupları birden fazla kurumdan, birden fazla yazarın işbirliği ile yaptıkları çalışmaları Kurumsal Arşivde depolar.

- d) Birden fazla Antalya Bilim Üniversitesi mensubu tarafından gerçekleştirilmiş çok yazarlı çalışmalarda kaynağın depolanma sorumluluğu başyazara aittir.
- e) Her Antalya Bilim Üniversitesi mensubu entelektüel katkı sağladığı çalışmasının Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde kamuya açık olarak dağıtım ve koruma prensiplerine uygun olarak depolanacağını kabul eder. Her Antalya Bilim Üniversitesi mensubunun yayıncılarla yaptığı anlaşmalar çerçevesinde hakları saklıdır.
- f) Antalya Bilim Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü, Antalya Bilim Üniversitesi mensuplarının Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'ne aktardıkları bilimsel çalışmaların kayıtlarını Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü (OAI-PMH) standartlarına göre kontrol eder. Gerekli durumlarda düzeltme için Antalya Bilim Üniversitesi mensuplarıyla birlikte çalışır.
- g) Antalya Bilim Üniversitesi OpenAIRE uyumlu FAIR kalite standartlarını karşılar ve kayıtların uluslararası standartlarda uygun arşivlerle ve OpenAIRE Üst Veri Şeması aracılığıyla birlikte çalışabilir olmasını sağlar.

İçerik

MADDE 6- Kurumsal Arşivde;

- Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler,
- Yayınlanma aşamasından olan makaleler,
- Yüksek lisans ve doktora tezleri,
- Konferans bildirileri,
- Seminer metinleri,
- Teknik notlar,
- Proje çalışmaları,
- Kitap içinde bölümler
- Ödüllü çalışmalar,
- Patentler,
- Açık ders materyalleri,
- Fotoğraf,
- Harita,
- Veri setleri,
- Ses ve video dosyaları

ve benzeri arşiv niteliği taşıyan içerikler yer alır.

Yayınlama ve Yararlanma Hakkı

MADDE 7- Antalya Bilim Üniversitesi Kurumsal Arşiv Sistemi'nde bilgi kaynaklarını yayınlama ve onlardan yararlanma hakkı aşağıda belirlenen koşullarda gerçekleştirilir:

- a) Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde, çalışmaların tam metin olarak yer alması, yazarın kararına bağlıdır.

- b) Herkes, Antalya Bilim Üniversitesi Kurumsal Arşiv Sistemi'nde kayıtlı çalışmalara serbestçe erişebilir.
- c) Herhangi bir dergide yayınlanmış veya yayınlanma kararı alınmış çalışmalar dergideki formatı ile Kurumsal Arşivde yer alabilir. Telif hakkı üçüncü kişi veya kurumlarda olan yayınlar, Kurumsal Arşive ilgili hakkın koşullarına göre kaydedilir.
- d) Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi'nde yer alan bilgi kaynakları kullanıldığında, kullanan kişi tarafından Kurumsal Arşivin kaynak gösterilmesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur.
- e) Araştırma verileri için minimum arşiv süresi, kalıcı bir tanımlayıcının atanmasından sonra 10 yıldır. Gerekli arşiv süresinin sona ermesinden sonra veya yasal ve etik nedenlerden dolayı bu kayıtların silinmesi veya imha edilmesi durumunda, bu tür eylemlerin tüm yasal ve etik perspektiflerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Diğer Hükümler

Madde 8 – Her yılın Ağustos ayında yönerge gözden geçirilir

Yürürlükten Kaldırma

Madde 9 – Bu Yönergenin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle; 25.04.2019 tarih ve 06 sayılı Senato kararı ile kabul edilen Antalya Bilim Üniversitesi Açık Erişim Sistemi Yönergesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 10 – Bu Yönerge Antalya Bilim Üniversitesi Senatosu tarafından kabulünü takiben yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 11 – Bu Yönerge hükümleri Antalya Bilim Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.